

ŠVEDAMI SUKAKTI RYZTAMĖS ATEICIAI

TITO NEPAKĖLĖ STALINO PIRŠTINĖS

Rašo VYT. ARČNAS

Specialus DRAUGO Korespondentas Paryžiuje

Su Balkanų įvykiais pasaulio opinija yra pastatyta dideliems išbandymams. Paskutinėm savaitėm iš visų pusių sklinda aliarmuojančios žinios ir padėtis pasidarė gana įtempta.

Būdami tokia nerimasčio laipsny, mes turime pilną teisę klausti: kur visa tai mus nuves?

Tito Nepakelia Stalino Numestą Pirštinę

Malonu stebėti kaip šaltai reaguoja maršalas Tito į visas Stalino provokacijas. Jis atsisako pakelti Stalino numestą pirštinę ir priimti "šaltojo karo" deklaraciją. Priešingai, jis visokiais būdais stengiasi sušvelninti aliarmuojančias žinias ar tai jas paneigdamas, ar sumažindamas jų vertę. Bet visa tai yra tik politinis manevras ir skaitytojų įdomiausia yra žinoti, kokia tikrumoje yra padėtis.

Kitais žodžiais sakant, ar mes matysime Jugoslavijoje įsiskeliant civilinį karą ir ar jis uždegs visą pasaulį?

Ar Vakariečiai Padės Titui?

Jei Kremlius padės jugoslavų sukilėliams, ar vakariečiai padės maršalui Titui?

Nei Paryžius, nei Londonas, nei Washingtonas nėra pasirašę su Biegrado vyriausybe jokios sutarties, kuri reikštų sąjungą ir jokio pagrindo nėra įtarti, kad kokia slapta sutartis tarp vakarų valstybių ir Jugoslavijos egzistuoja. Bet jei Stalinas imtų taisyti jugoslavus už plaukų, aišku kaip dieną, vakariečiai ilgai negalėtų pasilikti abejingi.

Ir štai dėlko kankuriams už senio politikos stebėtojų padėtis Balkanuose pasidarė aiški kaip ant delno.

"Jugoslavija, sako jie, pasidarys karo laukų tarp sovietų ir vakariečių ir tada pasaulinis karas pasidarys nebeįsivengiamas".

Pasaulinis Karas Nekils

Bet šiuos pesimistus pranašautojus galime lengvai sukirsti, primenant Ispanijos civilinį karą.

Ispanijos kovos lauke ne vieni frankistai su respublikonais kovojo, bet ten buvo pasiuntę savo kariuomenę ir Hitleris su Mussoliniu. Stalinas tada pasirodė kiek išmintingesnis; jis suorganizavo ir pasiuntė tik tarptautinę brigadą ir parėmė ginklais.

Bet kada Franko pradėjo visiškai sumušti respublikonus, rusai visai nustojo juos rėmę ir atėmė savo globą, taip kaip dabar jie nusigriebė nuo graikų partizanų.

Kodėl taip atsitinka? Dėl to, kad Stalinas, nežinantis visų imperialistinių siekių, nenori karo. Jis stengias visad pasinaudoti kitų susikirtimu, kad atsipiovus liūto dalį.

Nežinant kai kurių išsiskrimų, sovietai savo užsienio politiką veda labai apgalvotai. Jos tikslas yra milžiniškas, bet ir tolimas. Kremlius tiki, kad istorija dirba jo naudai, tad leidžia laisvai primesti padėčiai, tikėdamasis, kad ji pati krisianti vėliau į jo glėbį.

Jei pas Titą kiltų civilinis karas ir Jugoslavija pasidarytų nauja Ispanija, tai būkime tikri, kad Jugoslavija kaip ir Ispanija bus uždaru kovos lauku ir konfliktas pasiliks lokalinis.

Ir jei Stalinas matys, kad konfliktas nesisuka jo naudai, sustos daręs bereikalingas išlaidas ir neberizikos dideliu pavojumi. Jugoslavijos penktajai kolonai tada beliks toks pat kelias, kaip ispanų respublikonams ar graikų partizanams — pasitraukti.

Streikas Baigtas

CHICAGO, rugs. 2. — Chicagos gazolino išvežtojų streikas baigtas pasirašius naują darbo sutartį. Atlyginimas pakeltas 10 cent. valandai. Unijos prašė pakelti 17% cent. ir dėl to reikalavimo streikas tęsėsi 21 dieną. Darbininkai per tą laiką prarado apie \$150,000 uždarbio. Unia davė streiko pašalpos tik \$10 pirmą streiko savaitę.

Atlyginimo pakėlimas veikia nuo liepos 1 d. ir darbo savaitė bus 5 dienos — šeštadieniai nedirbami. Naujoji sutartis numato, kad išdirbę 15 metų vienoje firmoje galės gauti tris savaites atostogų. Numatyti ir kiti mažesnės reikšmės socialiniai pagerinimai.

Raudonasis Pavojus Japonijoje Praejęs

TOKIO, rugs. 2. — Japonijos kapituliacijos metinių proga gen. Mac Arthuras pareiškė, kad raudonasis pavojus Japonijai yra praėjęs, nes Japonijos komunistai savo taktiką atgrasė Japonus nuo komunizmo.

Amerikai vadovaujant, Japonija ekonomiškai, politiškai ir socialiniai yra padariusi patenkinamą pažangą. Amerika pasirinko savo Japonijos politikoje vidurio kelią tarp dešiniojo ir kairiojo ekstremizmo ir tą kelią, gen. Mac Arthur nuomone, istorija pateisins.

ORAS

Giedra, šilčiau. Temperatūra apie 75 laips.

My dear Mr. Simutis,

Word has reached me that next month DRAUGAS will celebrate its fortieth birthday. Little did its founders realize that after forty years it would be the only Catholic Lithuanian Daily in the whole world. Dire persecution has come to the Church in Lithuania and in these dark days DRAUGAS has the responsibility of being the voice of the shackled Catholics in Lithuania. Its call is for a new great Christian renaissance in which men may live as brothers and sons of God and charity and justice will reign. The day is dark for the Catholics of Lithuania but the Church confidently looks forward to an Easter Sunday.

May God bless you and prosper you in your blessed work.

Sincerely yours in Christ,

Handwritten signature

Archbishop of Chicago

Mr. Leonard Simutis, Editor
DRAUGAS
Chicago, Illinois

Už Suklastotų Dolerių Pasirodė Hitlerio Šmėkla

London, rugp. 30. — Anglų Scotland Yard stengiasi išaiškinti tarptautinę gaują, kuri paskutiniu laiku užtvindė abi Amerikas ir Europą suklustotais dolerių banknotais. Manoma, kad dolerių notos yra spausdinamos iš tų pačių klišių, kurios buvo padarytos naujų Vokietijoje pačioje karo pradžioje. Hitleris tais doleriais turėjęs tikslą finansuoti sabotažo aktus vakarų pusrutulio kraštuose. Buvusios padarytos klišės ir anglų svoro bei kitų kraštų notoms spausdinti, bet tos klišės yra surastos ir esančios saugioje vietoje, gi dolerių klišės iki šiol nesurastos. Manoma, kad jos pateko į privačių asmenų rankas ir dabar naudojamos suklustotų dolerių notoms spausdinti. Piktadarių gaujos ieško 8 Europos valstybių policija, Amerikos policijai padedant.

Šanchajus Merdi

SANCHAJUS, rugs. 2. — Raudoniesiems pradėjus Šanchajuje šeiminkauti, tas kelių milijonų didžiausias Azijos miestas visai apmirė. Sustoję visokia prekyba ir žmonės nebesinaudoja jokiais viešojo pobūdžio įstaigų patarnavimais. Užsidaro 1,000 arbatinių, 100 barų ir 100 teatrų ir kinų. Paprašė leidimo užsidaryti ir keli desėtkai geriausių viešbučių.

ATLANTO VALSTYBES TVARKOSI

WASHINGTON, rugs. 2. — Pagal jau pradėjusį veikti Atlanto pakta visų jį pasirašusių valstybių atstovai sudaro bendrąją tarybą, kurios uždavinys yra nustatinti bendrąją tų valstybių politiką pakte numatytiems tikslams atsiekti.

USA Valstybės Departamentas jau viešai skelbia, kad pirmasis tos tarybos posėdis įvyksta Washingtone rugsėjo 17 d. Yra jau tikra, kad posėdy dalyvaus visų 12-kos valstybių užsienių reikalų ministrai. Nėra abejonės, kad tai bus viena svarbiausių diplomatinio-politinių konferencijų po II pasaulinio karo. Ji keleriopai nusistels buvusius 4-ųjų didžiųjų valstybių užsienių reikalų ministrų pasitarimus ir net Paryžiaus taikos konferenciją, iš kurios išėjo šiek tiek tokios taikos sutartys su Italija, Rumunija, Bulgarija, Vengrija ir Suomija.

Si konferencija susirenka pasitarti kaip gintis nuo to, kuris prieš keturis metus dar buvo kovos talkininkas, o šiandien yra atsisukęs prieš ir tyko paglemžti kitus.

Konferencijos dienotvarkė neskelbiama, tačiau duota suprasti, kad pirmas konferencijos uždavinys bus sudaryta militarinę gynimo tarybą ir numatyti vyriausiąjį karo vadą, kuris, karinei tarybai padedant, turės sudaryti visų 12-kos valstybių gynimosi strategijos planus.

Antras uždavinys bus pasitarti kaip padalinti ir panaudoti 1 bil. dolerių (manoma, kad USA senatas, tokia suma paskirs) Europos valstybių kariškai jėgai sustiprinti.

Ir trečias klausimas — dabartinė politinė pasaulio padėtis: Stalino šokis su Tito ir galimos to šokio pasekos, Tolimieji Rytai ir visi kiti skauduliai, kuriuos S. Rusijos elgesys daigina lyg grybus po lietaus.

Ryja Senus Draugus

Budapeštas, rugs. 1. — Vengrijos komunistinė vyriausybė skelbia, kad iš užsienio reikalų ministro pareigų atstatytas, buv. žymus komunistų partijos narys, Lazlo Rajk, bus teisiama už krašto išdavimą. Jo "nusikaltimas" yra tas, kad jis pasirodė didesnis Vengrijos, negu Rusijos patriotas.

— Senatas priėmė įstatymą darbo atlyginimo minimumui iki 75 cent. valandai pakelti. Po to nubalsavo savienos savaitės neoficialias atostogas.

— Tito asmeninė gvardija, susidedanti iš 30,000 rinkinių vyrų, pareiškė aukosianti savo gyvybes kovoje su visais, kas tik panorės kištis į Jugoslavijos vidaus reikalus. Italų agentūros žiniomis, Jugoslavija turi 600,000 kariuomenę.

DĖKOJAME IR TALKOS PRAŠOME

Leisdami į pasaulį šį sukaktuvinį „Draugo“ numerį, dėkojame visiems bendradarbiams, rėmėjams, skaitytojams ir priešinėjams už talką išleisti šį numerį padidintą ir pagražintą. Nuosirdžiai dėkojame visiems mus ta proga sveikinusiems.

Turėdami paties Jo Šventybės Popiežiaus Pijaus XII palaiminimą, taip pat palaiminimą ir linkėjimus J. Em. kardinolo Samuel A. Stritch, ryžtamės dar didesniu atkaklumu skleisti krikščionybės idėjas ir jas derinti prie visų žmogaus gyvenimo darbų ir rūpesčių.

Amerikos valstybės vyrų ir Lietuvos laisvinimo pirmose eilėse stovinčių vadų linkėjimai mus skatina dar plačiau ir tinkamiau ginti dienraščio skiltyse visa tai, kas rišasi su demokratijos stiprinimu, neužmirštant turimų šventų pareigų tėvų kraštui laisvinti iš žiauriausios bolševikų okupacijos.

Skaitytojams pranešame, kad su sukaktuviniu pikiuku, kuris įvyksta pirmadienį, rugsėjo 5 d., Vytauto parke, pradėdame paskutinį sukaktuvių minėjimo periodą.

Skaitytojams pranešame, kad su sukaktuviniu pikiuku, kuris įvyksta pirmadienį, rugsėjo 5 d., Vytauto parke, pradėdame paskutinį sukaktuvių minėjimo periodą.

Pirmadienį visi keliai tveda tūkstantines mielių lietuvių minias į „Draugo“ sukaktuves — į Vytauto Parką.

Tegyvuoja mūsų bendradarbiai, bičiuliai ir visi skaitytojai!

LIETUVA ĮEIS EUROPOS UNIJON

STRASBURGAS, rugs. 2. — Europos Unijos Sąjūdis, kurio tikslas privesti Europos valstybes prie galimai ankštesniais ryšiais susijusios federacijos, laisvąją Europos dalį jau yra pastumėjęs gana toli tos idėjos realizavimo kryptimi — jau yra šiek tiek toks Europos parlamentas ir net Europos vyriausybės šešėlis.

Bet Europa negali gyventi pilnu gyvenimu tol, kol kitos jos pusės tebėra už Stalino nuleistos geležinės uždangos. Laisvoji Europa turi rūpintis savo antrosios pusės išlaisvinimu. Kol toji valanda ateis, Europos Unijos Sąjūdis savo tarpe turi turėti ir pavergtųjų tautų atstovus, kurie šiaipus geležinės uždangos kovoja už savo tautų teises laisvai gyventi ir laisviems mirti.

Centrinės ir Rytų Europos pavergtųjų tautų atstovams darant žygių, prie Europos Unijos Sąjūdžio sudaryta centrinės ir Rytų Europos

sekcija. Į ją jau įeina Bulgarijos, Vengrijos, Lenkijos, Rumunijos, Čekoslovakijos ir Jugoslavijos atstovai. Nors Baltijos valstybių atstovai toje sekcijoje nori dalyvauti, tačiau pranešant apie sekcijos įkūrimą ir jos sudėty Baltijos kraštų vardai nebuvo suminėti.

Padėčiai išaiškinti rugp. 27 d. Lietuvos delegacijos narys, kun. J. Krivickas, kreipėsi tuo reikalu į sekcijos pirmininką, D. Britanijos parlamento narį, Mac Millan, kuris patikrino, kad Baltijos kraštų atstovai galės dalyvauti pilnateisiais nariais tuojau, kai tik paaiskės, ar jie nori būti atstovaujami kiekvienas atskirai ar visi trys kartu kaip vienas vienetas.

Tik dėl tos priežasties Lietuvos, Latvijos ir Estijos vardai nebuvo suminėti sekcijos steigimo komunikate. Pats Mac Millan pasisakė už atskirą Pabaltijo valstybių atstovavimą.

Rusai Vis Bandys, Bet Jiems Nepasiseks

BERLYNAS, rugs. 2. — Išvykstant iš Berlyno USA kariškų jėgų vadas šiame mieste, gen. F. L. Howley, davė paskutinį pasikalbėjimą spaudai. Jis pareiškė ta proga, kad rusai nesiliaus darę viską, kad išstūmus vakariečius iš Berlyno. Tačiau jis mano, kad rusai savo tikslo pasiekti negalės ir jis jiems patartų nuo visokių bandymų susilaikyti.

KALENDORIUS

Rugsėjo 2 d.: Šv. Steponas, Vengrijos karalius. Senovės: Brutenis ir Tugaudė.

NAUJAKURIAI IR DARBO ŽMONĖS

LIETUVIŠKAM DIENRAŠČIUI

Nepaprastai šiltų laiškų dienraštis "Draugas" yra gausiai susilaukęs jubilėjaus proga iš mūsų naujakurių, iš darbo žmonių. Visų jų nėra galimybės išspausdinti, kiti atėjo, kai jubiliejiniai puslapiai jau buvo išėję iš mašinų. Tačiau norisi ir šių nors būdingesnes ištraukas suminėti:

— Brangus "Drauge", — rašo A. Erdvilas iš Pittsburgo, — tu, turbūt, nežinai, kiek džiaugsmo tu suteiki pirmuosius žingsnius emigracijos kelyje žengiančiam tremtiniui. Koks mielas svečias tu esi... Kiekvieną dieną tremtinio veidą tu nušviesi džiaugsmo šypsena. Ir tai yra todėl, jog tu ir tavei ir esi lietuviškos šaltinės, ta negestanti ugnis, kuri visą laiką šildė ir šildo Tėvynės meilės pasiilgusias lietuvių širdis.

— "Draugas", dėl jo leidėjų ir bendradarbių pasišventimo ir sumanumo, o skaitytojų simpatijų ir paramos, išaugo į didžiausią pasaulio lietuvių dienraštį, — liudija P. Gaučys.

— Dienraštis "Draugas" yra lietuviškos spindulys, kuris spindi po visą lietuvišką pasaulį. Jis turėtų būti kiekvieno lietuvių namuose, — sako Dėdinas iš Greenfield, Mass.

— Per 40 metų Jūs švietėte daugelį tūkstančių Amerikos bei Kanados lietuvių, tuo išsaugodami juos ne tik ištikimus Katalikiškajai Bažnyčiai, bet ir išlaikydami juos tikrais lietuvišiais patrijotais. Todėl nenuostabu, kad kai prieš 10 metų mūsų tėvynę okupavo žiaurus priešas, Jūs pirmieji stojote į kovą prieš šią neteisę. Nepailstamai stovėkite spausdinto žodžio sargyboje, o mes skaitytojai ir visa katalikiškoji Amerikos bei Kanados lietuvių visuomenė būsimė visada su Jumis, — skelbia vet. Silv. Čepas, rašydamas iš Toronto, Ont.

— "Šiandieną "Draugas" tikrai yra panašus į didžiulį švyturį, kuris dabartiniui neramių laikų jūroje rodo kelią, — rašo "Sv. Pranciškaus Varpelio" redaktorius T. L. Andriekus, melddamas Dangaus pagalbos "plūstant katalikiškos kultūros bei lietuviškos labui".

— Jūsų kova už didžiulius katalikiškus, humaniškus, teisingumo principus aidėjo per plačią Ameriką ir kitus kraštus. Chicago's ateitininkų vardu sveikinu Garbingą Jubiliją. Stiprėk, klestėk, kovok! Mes su Jumis, — kun. Adolfas Stašys, pirmininkas.

— Iš širdies linkiu Jums didžiausios sėkmės Jūsų didžiajam lietuviškos darbe, — rašo šachmatininkas Kazys Merkis.

— Tu ištėsėjai, — džiaugiasi Cezaris Surdovas, — ir šiandien tavo seni ir nauji draugai su džiaugsmu imta tave į rankas, nes tavo gaili dvasia šviežia lietuvišku žodžiu atgaivina kiekvieną tikrą lietuvi.

— Skaitydamas devynis laikraščius savaitę tikrai ir pilnai ištyriau "Draugo" svarbą: 1) žinios šviežiausias, kurios kai kada pralenkia anglų dienraščius; 2) įvairenybė irgi neapsakoma daugybė iš visų pasaulio kampų; 3) korespondencijos iš įvairių lietuvių kolonijų, iš arti ir toli, ir taip gausiai sutvarkyta, kad skaitai su įdomumu, — sveikindamas "Draugą" rašo M. Drosutis iš Clevelando, Ohio.

— Spauda — idėjų židinys.

Spauda — tiesos ginklas. Spauda — dvasios tvirtovė.

Spauda — gyvenimo veidrodinis ir jo formuotoja. Spauda — religinės bei tautinės sąmonės ir valstybingumo ugdytoja.

Per 40 metų savo gyvavimo laikotarpiu "Draugas" sėkmingai stengėsi šiuos spaudos uždavinius įgyvendinti, — patvirtina Dr. A. Gyls.

— Savo bendraamžiai "Draugai" siunčiu širdingiausius sveikinimus, linkėdamas ir toliau jam būti tikru ir nuosirdžiu visų gerųjų žmonių draugu, — rašo mums Dr. Alf. Šešplaukis-Tyruolis.

UŽ KRIKŠČIONYBĘ IR LAISVĄ LIETUVĄ

Jeigu šventasis Paulius, pirmasis krikščionybės publicistas, gyventų šiandien, jis būtų kokio nors laikraščio redaktorius.

Spausdinto žodžio jėga yra milžiniška, didesnė, nei nepilnai įsigilinus iškart atrodo. Štai kodėl ir atėjusiai, įsiveržę į Lietuvą, pirmiausia užgrobė spaudą, štai kodėl pirmosios mūsų Tautos aukos buvo redaktoriai.

Spauda, slapta ir nelegali, carų Rusijos laikais parengė lietuvių Tautą prisikėlimui; toji pati, požeminė, spauda ir antrojo pasaulinio karo metu sucementavo Lietuvą ir suorganizavo pasyviam pasipriešinimui. Atminkim, kad Lietuva buvo bene vienintelis kraštas, kuris visais vokiečių pastangas sumobilizuoti SS dalinius niekais pavertė.

Mūsų brolių emigrantų spauda Amerikoje buvo tas veiksnys, kuris išlaikė lietuvių vybę iki mūsų dienų. Bažnyčia ir spauda — tą turi pripažinti mūsų draugai ir priešai — pasklidusios lietuvių masėse išsaugojo mūsų protėvių kalbą ir tradicijas. "Draugo" vaidmuo čia vienas iš didžiausių. "Draugas" savo giliai kultūringą liniją, plačią toleranciją ir moderniu redagavimu negali nežavėti tų, kurie kovoja už laisvą, krikščionišką Lietuvą.

Mielajam Solenizantui ir visiems jo Vairuotojams reiškiu gilią pagarbą ir linkiu labai geros sėkmės!

Visa širdimi Jūsų — Česlovas Grincevičius New York, N. Y.

Kibirkštis Skleidėjas

Heroizmas yra toji dieviškoji kibirkštis žmoguje, kuri silpnus daro galiūnais, vargšus — turtuoliais.

"Draugas" yra tos kibirkštis skleidėjas.

Tegu Praamžius Jam suteikia minties stiprybę, iškeliant lietuvių tautos heroizmą kovoj dėl tėvynės laisvės, kad juo užsidegtų visi jos vaikai nužygiuotų karžygių keliais prie prabočių kapų.

— Inž. Jonas Mulokas Chicago, Ill.

VYČIAI SVEIKINA

Gerbiame, Garbingos sukakties proga sveikiname "Draugą" leidėjus, redaktorių ir visą štabą ir siunčiame mūsų dienraščiu draugišką linkėjimą nuo Lietuvos Vyčių.

Juozas Bulevičius, Pirmininkas

OFFICE OF THE GOVERNOR

SPRINGFIELD
August 29, 1949

ADLAI E. STEVENSON
GOVERNOR

Father A. J. Miciunas, M.I.C.
Manager, The Lithuanian Catholic Press Society
2334 South Oakley Avenue
Chicago 8, Illinois

Dear Father Miciunas:

I am glad to have this opportunity to convey my most cordial greetings to the members of the staff and to the many readers of DRAUGAS, the Lithuanian Daily Fried, on the occasion of the newspaper's fortieth anniversary. With these greetings go my best wishes for the continuing success and growing influence of the publication.

Sincerely,

Adlai E. Stevenson

GOVERNOR

Čiurlionio Ansamblio Dainuos Per Radiją

CLEVELAND, Ohio. — A. Mikulskio vadovaujami Čiurlionio ansamblio likučiai su kitais vietiniais dainininkais žada išpildyti tris mėnesias lietuviškas daineles per radiją rugsėjo 8 dienos

— Tautos šventės proga. Tačiau programos pildymas per radiją bus rugsėjo 9 dieną, penktadienį vakare, nuo 7:30 iki 8 valandos. Transliuojanti stotis bus ta pati, kuri paprastai transliuoja lietuvių valandą. Tą dieną reikėtų visiems Clevelando lietuviams atsiskirti radiją ir pasiklausyti puikių dainų, galbūt pirmą kartą Clevelande taip puikiai ir meniškai sudainuotų. Pats Tautos šventės minėjimas žada būti sekmadienį, rugsėjo 11 d.

Dr. Jonas Balys, lankydamasis Clevelande tautosakos reikalais, išsivežė apie 30 senų ir įdomių dainelių, kurias sudainavo keletas clevelandiečių lietuvių. Kupiškėnas Alekna sudainavo jų daugiausia, kurios profesorius tikrai sujdomo.

Bažnytinis choras Sv. Jurgio parapijos bažnyčioje pereitą sekmadienį jau aiškiai pasirodė, kad yra vadovaujamas kito muziko-vargonininko. Giesmės buvo išpildytos parodant daugiau švelnumo ir tikslumo. Ypač senovinė giesmė Sv. Sakramento garbei ("Tegul bus pagarbintas") skambėjo ypatingai švelniai ir įspūdingai. Choro pradėjo vadovauti muzikas Pranas Ambrazas, neseniai atvykęs iš tremties. Jau keletas naujų tremtinių įsirašė į chorą. Tikimasi, kad choras žymiai sutvirtės ir padidės.

Dvi energingos antrosios kartos lietuvių atidarė dar neperseniai gražių vaikų drabužėlių krautuvę (Children's Appareal) netoli Eželo kino teatro, Superior gatvėje. Šios energingos ir apsuksios lietuvių yra Kuncaitienė ir Baltrušaitienė. Reikia pažymėti, kad jos abi daug dirbo ir dirba Sv. Jurgio P. T. A. (Tėvų ir mokytojų) draugijoje. Linkėtina joms pasisekimo versle.

Buvusi Sv. Jurgio parapijos vargonininkė Agnes Krall pereitą sekmadienio naktį, rugpjūčio 28 d., grįž-

dama su savo vyru namo višai nemanė, kad tai bus jau jos paskutinė kelionė. Jų automobilui paslydus ir atsikūrus į stulpą, Agnes Krall ir jos vyras buvo kritiškai sužeisti. Agnes Krall mirė tą pačią naktį. Sv. Aleksio ligoninėje, jos vyras korespondentui rašant šią žinią dar buvo gyvas. Agnes Krall dar visai neseniai pasitraukė iš Sv. Jurgio parapijos vargonininkės pareigų. Buvo labai malonaus būdo, nepaprastai palanki lietuviams (ji buvo amerikietė slovakiškos kilmės), todėl šiandien jos daugelis liudi. Šalia sužeisto vyro, paliko du mažučius vaikus, kurie nelaimės metu buvo namie.

Anglų kalbos kursai yra vedami ir Naujojo parapijoje, kuriuos suorganizavo pats klebonas kun. J. Angelaitis. Pamokos būna trečiadieniais nuo 7 iki 9 val. vakaro. Kursus lanko virš dešimties tremtinių. Sv. Jurgio parapijos suorganizuotus anglų kalbos kursus lanko virš 40 tremtinių.

Jonas Rimšauskas, surinkęs tremtyje puikios archyvinės medžiagos, yra apsigyvenęs Clevelande. Čia irgi rankų nenuleidžia. Planuoja surinkti statistinių žinių ir faktų sąrašą su D. P. įstatymo vykdymu, žinoma, kas liečia lietuvių tautybės žmones.

Sv. Jurgio antrojo pasaulinio karo katalikai veteranai, 613 skyrus, rengia savaitinį pikniką vadina moje Richmond Country Club vietoje atelantį sekmadienį, rugsėjo 4 dieną. Pikniko vieta yra prie Highland ir Richmond kelių sankryžos. Piknikan kviečiami visi.

Pereitą sekmadienį Clevelando tremtiniai turėjo savo pikniką Dr. Tamošaičio sodė, prie ežero. Nors oras ir nebuvo labai palankus piknikui, bet tremtinių prisibėgė daug dirbo ir dirba Sv. Jurgio P. T. A. (Tėvų ir mokytojų) draugijoje. Šis grynė ore tremtinių pobūvis praėjo labai gražioje nuotaikoje. Daugelis prisiminė gegužinę Lietuvoje. Tarp kitų dalyvių buvo matomas ir kun. Alf. Sušinskas, kuris dar visai neseniai yra atvykęs į Clevelandą iš trem-

IS SVEICARIJOS

Patekęs į tremtį, ypač būdamas Sveicarijoje pastaraisiais penkeriais metais, turėjau progos sekti ir skaityti Amerikos lietuvių spaudos organus, jų tarpe dienraštį "Draugą", kurs šiais metais lanko čia mane kasdien kaip laukiamas mielas svečias iš anapus vandenyno.

Skaitydami "Draugą", mes čia gerėjome ir džiaugėmės stebėdami ir matydami, kaip dienraštis tuo laikotarpiu vis darėsi gyvesnis, įdomesnis, simpatiškesnis, naudingesnis šviesos ir krikščioniškos kultūros sklaidėjas tarp tautiečių, išsklaidytų šiandien visuose pasaulio kraštuose. Dėl to minint keturių dešimčių metų sukaktį, malonu man rašyti ir siųsti "Draugo" dienraščiu sveikinimo žodelį ir linkėti, kad jo skaitytojų ir draugų skaičius ir ateityje eitų didyn ir kad dienraštis būtų skaitytojui visada laukiamas svečias ir mielas draugas, kurio nesulaukus darosi ilgu.

Red. pastaba: — Prel. K. Šaulys yra vienas iš pasirašusių Lietuvos Nepriklausomybės Paskelbimo Akta 1948 m. vasario 16 d.

ties. Pelnas pikniko buvo skiriamas kultūriniais reikalams,

Nesiliaujančios Pagalbos P. Švč. parapijos piknikas įvyksta šį sekmadienį, rugsėjo 4 d., parapijos sode, 18022 Neff Rd. Visi Clevelando lietuviai kviečiami atsilankyti. Pelnas skiriamas naujos bažnyčios statymo fondui.

Naujieji Sv. Jurgio mokyklos mokiniai užsirašo į mokyklą seserų mokytojų name, 6507 Superior gatvėje. Užsirašyti galima kasdien per visą savaitę nuo 4 iki 5 v. v. Tikimasi, kad mokyklos mokinių skaičius šiemet žymiai padidės. Pereitais metais mokyklą lankė virš 300 vaikų. Šiemet pridedamas vienas naujas mokyklai kambarys. Mokslas pradedamas rugsėjo 6 dieną.

Visi kaip vienas į "Draugą" 40 Metų Sukakties Pikniką, Labor Day, Rugs. 5 d. — Vytauto Daržė!

Sveikinimai ir Linkėjimai
dienraščiu "Draugui". 40 m. sukakties proga

Kun. Pr. Skrodenis, M.I.C.

Aušros Vartų Parapijos Klebonas

KUN. B. UZDAVINYS, M.I.C., Vikaras

Sveikinimai ir Linkėjimai
dienraščiu "Draugui". 40 m. sukakties proga

TRIKRYL'S DEPT. STORE

2110-14 W. Cermak Rd.

Phone Virginia 7-6653

CHICAGO, ILL.

SVEIKINIMAI IR LINKĖJIMAI
Dienraščiu "DRAUGUI" 40 Metų Sukakties Proga

— Nuo —

MIDWEST SERVICE
STATION

2335 S. Western Ave. Cor. 23rd Pl.

Phone Virginia 7-6681

PHILLIPS "66" PRODUCTS

MOTOR OILS, RANGE & FUEL OILS

V. YUKNIS, Sav.

SVEIKINAME "DRAUGĄ" 40 METŲ
Sukaktuvių Proga!

ILLINGTON STUDIO

ADAM ZALATORIS ir P. BANYŠ
Savininkai

2258 W. Cermak Rd.

Virginia 7-7393

SVEIKINIMAI IR LINKĖJIMAI
Dienraščiu "DRAUGUI" 40 Metų Sukakties Proga

C. ir M. BELL-BALČIUNAI
ir sūnus CHARLES
LIETUVIŲ UŽEIGOS

Savininkai

7123 W. Roosevelt Rd.

Berwyn, Ill.

Phone: GANDerson 9646

Perskaityt dienr. "Draugą", duokite jį kitiems.

Biznieriams Apsimoka Skelbtis Dienr. "Drauge"!

DRAUGAS

THE LITHUANIAN DAILY FRIEND

2334 S. Oakley Ave., Chicago 8, Ill., Tel. Virginia 7-6640; 7-6641

Entered as Second-Class Matter March 31, 1916 at Chicago, Illinois Under the Act of March 3, 1879

Published daily, except Sundays, by the Lithuanian Catholic Press Society, Member of the Catholic Press Ass'n	Ketur Jungt. Vokietij. ir Kanadoje:
Subscription Rates:	Metams \$7.00
\$7.00 per year outside of Chicago;	Fusel Metu \$4.00
\$8.00 per year in Chicago & Cicero;	Užsienioose:
\$7.00 per year in Canada	Metams \$10.00
Foreign \$10.00 per year.	Fusel Metu \$5.00
Prenumeratos kaina Chicagoje ir Ciceroje per paštą:	Pinigus reikia siųsti Pašto Money Orderu su užsakymais.
Metams \$8.00	Skelbimų kainos bus pristatytos tuojuos, gavus prašymą.
Fusel Metu \$4.50	SKELBIMŲ DIEN. "DRAUGAS"

40 Metų Dievo, Žmogaus ir Tautos Tarnyboj

PAGELTUSIUOSIUS LAPUS BEVARTANT

Šiuos žodžius rašančiam "Draugo" komplektą pageltusiuosius lapus jau kelintu kartu tenka vartoti. Vartyta jie 1934 metais, kai minėjome sidabrinį "Draugo" jubiliejų, vartyta 1941 m. minint dienraščio 25 metų sukaktį. Teko vartoti juos ir kitoms progoms.

Dažnai yra kartojamas priežodis, kad vakarykštis laikraštis netenka savo reikšmės, jis yra miręs. Tokio įspūdžio nesusidaro, kai "Draugo" senusius lapus pavartai. Atrodo, kad viskas, kas ten buvo ir prieš dešimt, ir prieš dvidešimt, ir prieš keturiasdešimt metų yra gyva, aktualu.

Tokio įspūdžio įgauni gal būt dėl to, kad mūsų laikraštis iki gyvam kaului buvo surištas su tuo, kas mums visais laikais rūpėjo, kas buvo ir šiandien tebėra aktu. Jis buvo ir tebėra glaudžiai susirišęs su visomis tomis idėjomis, kurios nemiršta. Nemiršta dėl to, kad yra kilnios, didžios, amžinos. Juk ir Maironis sako: "Idėjos, jei didžios, nemiršta kaip žmonės"...

ATSKYRĖ PELUS NUO GRŪDŲ

"Draugas" su savo pirmu numeriu, išleistu 1909 m. liepos 12 d. (Wilkes Barre, Pa.) ėmėsi ginti lietuvių tautines ir religines brangenybes ir informuoti mielus tautiečius apie pasaulio įvykius, nurodymams jiems, kas tuose įvykiuose yra gera ir kas bloga. Dėdamas į savo skiltis straipsnius ir žinias, visuomet atskyrė pelus nuo grūdų. Tad, "Draugo" visų metų komplektai yra švarūs ir įdomūs. Tai Lietuvos ir lietuvių gyvenimo ir veikimo istorijos tomiai, pavaizduoti įvairiausiais pasaulio įvykiais, kurių buvo tiek, kad kalbant senovės kalba jų visų ir "ant jaučio odos nesurašytum". Dėl to nė nebandysime to siekti.

Tie mūsų religinio, tautinio, socialinio ir kultūrinio gyvenimo "istorijos tomiai" ("Draugo" komplektai) labai iškalbingai byloja apie tai, kaip didelį ir svarbų vaidmenį "Draugas" suvaidino per keturiasdešimt metų.

MOKYKLOS, ORGANIZACIJOS, SPAUDA

Pirmoj vietoj aiškiai metasi į akis, kaip energingai skatinta Amerikos lietuvių organizuoti bendram visuomeniniam ir kultūriniam darbui, kad išlikti ir lietuviams ir katalikais. Pirmieji laikraščio numeriai mirgėte mirga straipsniais ir žiniomis apie reikalą savos, lietuviškos mokyklos prie parapijų steigti. Kad įsteigtos mokyklos turėtų kvalifikuotas mokytojas, raginama stiprinti jau tais laikais užsimezgusią Sv. Kazimiero Seserų vienuoliją, pasiūvusią aprūpinti mokytojomis lietuvių mokyklas. Skelbia ir vardus tų, kurie šiam tikslui duoda aukas. Skelbia net 25 centus aukojusių vardus.

Antroje vietoje reikia pabrėžti "Draugo" susirūpinimą lietuvių katalikų organizavimu. Nerasi nė vienos bent kiek svarbesnės lietuvių katalikų organizacijos, kurios jis būtų nerėmęs ir neugdęs. Jis buvo organu ir tai per ilgą laiką (nuo 1909 m. iki 1916 m.) mūsų didžiosios organizacijos — Lietuvių R. K. Susivienijimo Amerikoje ir dabar su ja ryšių nenutraukia. Jis padėjo susiorganizuoti A. L. R. K. Moterų Sąjungai, Lietuvos Vyčiams, Lietuvių R. K. Darbininkų Sąjungai, A. L. R. K. Moksleivių Susivienijimui, Labdarių Sąjungai, Blaivininkų Sąjungai, Vargonininkų Sąjungai, Amerikos Lietuvių Tarybai, Tautos Fondui ir daugeliui kitų. Kol mūsų didžiosios organizacijos neturėjo savo laikraščio, "Draugas" buvo jų organu. Todėl pakartotina, kas jau savo laiku buvo pasakyta, kad "Draugas" yra daugelio lietuvių katalikų laikraščio tėvas: "Darbininko", "Vyties", "Moterų Dirvos", "Garso" ir kitų, kurie jau yra sustoję eje.

SIELOJASI TAUTOS LIKIMU

Pageltusiųjų lapų "istorijos tomuose" yra stipriai užkcentuota organizuotosios lietuvių katalikų visuomenės sielojimas Lietuvos likimu. Valdo ją caras, engia, persekioja. Amerikos lietuvių "Draugo" skatinami lengvinti savo brolių būvį, kovoti dėl šviesesnės ateities. Užina pirmasis pasaulio karas, Lietuva pakliūva į jo ugnį, žmonės įstumiama į vargą, tremiami. "Draugas" imasi iniciatyvos steigti šalpos organizaciją ir tuo metu buvusio redaktoriaus kun. F. Kemėsio pastangomis 1914

m. rudenį sušaukiamas Amerikos Lietuvių Seimas, kuris įsteigė labai garbingą vaidmenį lietuvių tautos gyvenime suvaidinusį Tautos Fondą ir Amerikos Lietuvių Tarybą, kuri rūpinosi Lietuvos laisvinimo reikalais. "Draugo" talka tų organizacijų veikloje buvo neįkainuojama.

Lietuvai atsikeliant laisva ir nepriklausoma valstybe, "Draugas" nepaliovė jai talkinės ir talkinės stipriai, garbingai.

Koksai vaidmuo tenka "Draugui" vaidinti dabar, kai Lietuva yra kruvinųjų bolševikų okupuota, o lietuviai po viso pasaulio kraštus išblaškyti, aple tai mes čia nekalbėsime. Kiekvienas padorus lietuvis apie tai gerai žino. Tik vieną galima pasakyti, kad mūsų dienraštis, žiūrėdamas į Lietuvos ateitį, nebuvo, nėra ir nebus pesimistas. Jis tiki Lietuvos prisikėlimu naujam, laisvam ir nepriklausomam gyvenimui. Tą savo tikėjimą remia ne vien tautos praeitimi, jos vieningumu ir ryžtingumu atkovoti savo teises, bet svarbiausia Dievo Apveizda, kuri tikrai neduos tautai pražūti.

"PRO DOMO SUA"

Gal nebus pro šalį sukaktuvių proga ir "pro domo sua" žodį tarti.

Sėdėdamas prie dienraščio "Draugo" redakcijos stalo per suvirš 22 metus, turėjau galimybės gana iš arti stebėti dienraščio leidimo darbą ir mačiau (ir matau), kad ne be sunkumų, tuo labiau ne be pasiaukojimo iš leidėjų, redaktorių ir viso personalo pusės lietuvių šiandien tebeturi tautinės ir religinės minties dienraštį. Ne be pasišventimo jis išsilaikė savaitraščių per septynerius metus ir dienraščių per 33 metus.

Kas buvo pirmiau, apie tai nekalbėsiu. Pas "Draugą" atėjau dirbti, kai jau Tėvai Marijonai jį leido ir tvarkė. Mačiau, kiek prie to darbo paskirti kunigai turėjo ir turi dirbti, kiek daug ir kaip nuosirdžiai dirba broliai vienuoliai. Daug dirba ir pasauliečiai darbininkai kiek spaustuvėję, tiek administracijoje. Jei ne Tėvų Marijonų globa, vadovybė ir pasiaukojimas, tenka abejoti ar šiandien turėtume dienraštį.

Rodoma didelio pasišventimo ir redakcijoje. Matau ir aiškiai žinau, kad mano kolegos — kun. Dr. J. Prunskis, Ignas Sakalas (dirbęs redakcijoje jau netoli 30 metų), Jurgis Savaitis ir Dr. Ona Labanauskaitė dirba redakcijoje iš pasišventimo "Draugui" ir tiems idealams, kuriems jisai tarnauja. Ak, tiesa, jiems algos yra mokamos, bet... geriau apie tai nekalbėti.

Drąsiai kartojau: "Draugas" išsilaikė savaitraščių ir išsilaiko dienraščių leidėjų, redaktorių ir viso personalo meile, spaudai, meile savo artimui — broliui lietuviui.

Šiuos žodžius rašantis giliai vertina savo pirmtakų redaktorių pasiaukojimą. Jais iš eilės buvo: kun. Antanas Kaupas (pirmasis), kan. F. Kemėsis, Julius Kaupas, prof. Pr. Šivickis, kun. Dr. A. Maliauskas, kun. prof. Pr. Būčys (dabar vyskupas), kun. Dr. Ig. Česaitis, kun. B. Bumša, prof. K. Pakštas, kun. V. Kulikauskas, kun. Dr. K. Rėklaitis ir kun. Dr. K. Matulaitis. Jų asistentais ir bendradarbiais yra dirbusių visa eilė šaunių žurnalistų, veikėjų, kurių nuopelnai dienraščiui taip pat nemažiau yra vertingi ir garbingi.

ŽODIS APIE ATEITĮ

Minėdami 40 metų sukaktį, mes džiaugiamės didėjančia skaitytojų ir bendradarbių šeima. Ją papildė iš tremties atvykę mūsų broliai, kuriems "Draugas" nebuvo ir nėra svetimas nei turiniui, nei savo nusistatymu. Lietuviai patriotai jis niekuomet, bėročs, nebuvo svetimas.

Ir gal nebus pro šalį pabrėžti, kad padidėjusioje šeimoje dienraščio vadovybė jos narius neskirstys į sūnus ir posūnius, į dukras ir podukras. Jis visiems lygiai tarnaus. Jis tarnaus seniesiems ateiviams, kurių dėka "Draugas" per keturiasdešimt metų išsilaikė. Jis tarnaus jų vaikams (Amerikoj gimusiems ir augusiems), nes jų parama jau gana stipriai yra jaučiama, kurių vis tik nemažas skaičius yra įsijungęs ir į dienraščio išlaikymo darbą ir lietuvių visuomeninį sąjudą. "Draugas", aišku, tarnaus ir jauniesiems savo šeimos nariams — naujiesiems ateiviams (tremtiniais), kurie taip nuosirdžiai ir gausiai stoja į lietuviškosios spaudos darbą.

Kai šeima auga, paprastai ir naujų reikalavimų atsiranda. Atsiranda jų ir "Draugo" šeimai. Tai išsukia reikalą naujų skyrių įvesti, kas yra surišta su spaustuvės gerinimu ir didinimu ir su daugeliu kitų dalykų. Ir kai visi mūsų šeimos nariai (skaitytojai ir bendradarbiai) talkins "Draugo" vadovybei, naujieji reikalavimai bus patenkinti ir tada įstosime į dar spartesnę pažangos kelią ir dar daugiau pasitarnausime tiems kilniems tikslams, kuriems "Draugas" tarnavo per 40 metų.

★

Kelios datos: "Draugo" pirmas numeris išvydo pasaulį 1909 m. liepos 12 d. Wilkes Barre, Pa. Į Chicago persikėlė 1912 m. Pirmasis redaktorius kun. Antanas Kaupas mirė 1913 m. spalio mėn. Chicagoj. 1916 m. kovo mėnesį pradėjo eiti dienraščio. Tėvai Marijonai dienraščio leidimą perėmė 1920 m. ir jį perkėlė iš Sv. Kryžiaus par. į Aušros Vartų par. dabartinio adresu.

SUKAKTIES PROGA

DR. P. MACIULIS

"Draugo" visuomeninės tarnybos 40-ties metų sukakties proga grįžkime mintimi į 1909-jų metų Lietuvą. Ano meto Lietuva tebebuvo po rusų carų sunkia letena; nesėkmingas rusų karas su japonais paruošė revoliucijai dirvą, tačiau ji buvo nuslopinta, sukilimo vadeivos išgautyti arba į svetimus kraštus išblaškyti. Vienintelis Lietuvai pragiedrulis buvo — spaudos draudimo panaikinimas, bet ekonomikai ir politiškai mūsų kraštą žengė pirmuosius žingsnius. Kaip tik tuo metu čia, Amerikoje, būrelis žmonių ryžtasi išeiti viešumon peridinio laikraščio forma, kuriam parenkamas "Draugo" vardas. Jei sakoma, kad gera knyga yra žmogaus draugas, tai krikščioniškosios kultūros nešėjui — laikraščiui nė negalėjo būti parinktas gražesnis, kaip "Draugo", vardas.

— o —

Keturiasdešimt metų "Draugas" savo pareigose ištėsėjo, nei savo skaitytojų, nei to didžiosios Idėjos, kurią lietuvių tauta jau šeštas šimtmetis išpažįsta, neapvykę. Ir jei dar šiandien Amerikos lietuvių didžiama tebesilaiko pagrindinių Kristaus paskelbto mokslo dėsnų, jei tebėra lietuviška ir patrijotiška, atsiliepdama į kiekvieną mūsų tautai gyvenimui reikalingą, tai, be kitų veiksnių, didele dalimi yra jau per 40 metų ėjusio "Draugo" nuopelnas. Niekas kitas tiek nepadėjo čia lietuviųbei išlaikyti, kaip šis žmonių "Draugas", 40 metų skelbęs krikščioniškosios moralės dėsnius, kurių reikmė šiandien pripažįstama visas pasaulis kovoje su raudonoju maru — bolševizmu.

— o —

Prieš 40 metų iškėlęs katalikų vėliavą lietuvių visuomenėje, gyvuokli, "Drauge", dar ilgus metus savųjų tarpe, kol po savo emblema nesutelksi visų tų brolių, kurie tavęs nesuprato, neišmoko branginti ir nepamilo kaip savo draugo.

Lietuvių Nebuvo Prie Jadvygos Kapo

Kuo toliau, tuo labiau lenkai ima garbinti Jogailos žmoną, karalienę Jadvygą. Šią vasarą Krokuvoje katedroje buvo atidarytas jos karostas. Per 550 metų išbuve palaidoti josios palaikai rasti, palyginamai, dar gerai išlikę. Mokslininkas, kuris tyrė jos kaukuolę, atrado, kad Jadvyga buvusi arti šėsių pėdų aukščio. Karališkosios insignijos — skeptras, karūna, kurie buvo įdėti į karštą, buvo mediniai ar iš odos. Tikruosius auksos ir brangakmenių papuošalus Jadvyga pardavusi šelpimui varguomenės ir parėmimui Krokuvos universiteto, kuris pasirinko ją savo globėja.

Dabar padarytas naujas kapas katedros viduryje, ir universiteto profesoriai pernešė jos palaikus naujame karste į naują palaidojimo vietą. Europos laikraščiai, aprašydami tuos įvykius, pažymi, kad lietuviai nedalyvavo tose dabartinėse iškilmėse.

Lietuvos Prekybos Laivyno Praeitis

DR. GR. VALANČIUS

Nuostabu ir kartu nepaprastai liūdna: turime tokią garbingą savo tautos praeitį, šimtmetinę valstybingumo istoriją, kuria net svetimieji gėrėsi, ją tyrinėja ir aprašinėja. O tačiau jūriniam aspektui visoj toj šimtmetinėje istorijoje negalime skirti nė vieno puslapio. Mes neturime jokios jūrininkystės — laivininkystės istorijos. Mūsų praeities tyrinėtojas, istorikas susiranda šiek tiek medžiagos rašyti apie anų laikų Lietuvos ir lietuvių prekybinius santykius su švedais, prūsais (Hanza), su rytų kraštais, net su Bizantija ir Roma, tačiau apie koki nors lietuvišką prekybos laivyną jiems jokių pėdsakų surasti nepasisekė. Nepasisekė dėlto, kad jų apskritai nėra.

PREKYBOS SANTYKIAI SENOVEJE

Tie prekybiniai ryšiai su svetimais kraštais buvo tada, palyginamai, gan platus. Bet tai ne mūsų, ne lietuvių nuopelnas. Mes juose tebuome tik pasyvūs partneriai. Hanzos pirkliai patys atveždavo mums savo prekes iki pat Kauno ir Vilniaus bei Gardino. Kaune jie turėjo net savo prekybos kontorą, per kurią iškeisdavo savo druską, audinius, metalo dirbinius į lietuvišką medų, vašką, gintarą, grūdus, kailius, plaukus. Manoma, kad net patys romėnai atplaukdavo į lietuviškuosius Baltijos pakraščius gintaro pirkti. Švedai, savo invazijos į rytinius Baltijos pakraščius metu, buvo pastatę net uostą Šventosios upės žiotyse, maždaug toj pačioj vietoj, kur 1922 metais ir mes patys pradėjome statyti Šventosios žvejų uostą. Švedai tai padarė ne vien tik militariskais sumetimais, bet ir prekybiniais. Jie buvo priversti tai daryti, nes visame Lietuvos pajūry nebuvo įkalto nė vieno baslio, prie kurio galėtų prisirišti bent pats mažiausias irklinis laivelis. Nebuvo dėl to, kad lietuviai ligi tol visai neplaukiojo jūra ir, tur būt, neturėjo nė jokių plaukiojimo priemonių. Jei vidaus vandenyse, upėse ir ežeruose, senovės lietuviai ir žvejodavo, tai apie jūros žvejybą tuomet jie nieko nežinojo. Yra nepaprastai nuostabu, kad tokia narsi, gabi, kovinga, kultūringa mūsų tauta tada nė trupučio nepasimokė ir nesugundė pasekti svetimųjų pirklų pavyzdžiu, kurie anuomet dažnai rodydavosi Lietuvos pajūry ir atplaukdavo Nemunu net iki Kauno ir Gardino bei Naugarduko. Apie kokią nors baimę pasakėti jūroje, sušalti ar sušlapti juk negali būti jokios kalbos, kada jie taip narsiai galėjo kautis su priešu, atlikti sunkiausius žygius į priešo žemes ir parodyti kraštutiniausius narsumo ir baimės nežinojimo pavyzdžius (kunigaikščio Margio epizodas; mūsų partizanų didvyriški žygiai dabarty). Ir vis dėlto jūron neplaukė, laivų nestatė ir jūra nesidomėjo.

VYTAUTO DIDŽIOJO POLITIKA

Net Vytautas Didysis kritiškais momentais, nebegalėdamas atlaikyti didžiulio Kryžiuočių Ordono spaudimo ir norėdamas bent kiek atsikvėpti nuo nuolatinių jų puolimų, net tris kartus buvo užleidęs kryžiuočiams ne kokią kitą Lietuvos žemių dalį, bet patį pajūrį — Zemačius. Tiesa, ir spaudimas pajūrio srity, dviem ordenam siekiant visom priemonėm susijungti, buvo nepaprastai didelis. Nebent tuo tik ir galima išaiškinti ir Vytauto Didžiojo politiką ir senovės lietuvių menorą bei „baimę“ leistis į Baltijos jūrą, kurioje jie būtų neišvengiamai susidūrę su abiejų ordonų užpuolinėjimais.

Tačiau iš kitos pusės po laimėto Žalgirio mūšio 1410 metais ir po pirmosios Torno taikos 1411 metais tų pavojų nebebuvo. Ir vis dėlto net tada nebuvo ryžtasi bent viena puse veido atsikreipti į jūrą.

NEPRIKLAUSOMOJE LIETUVOJE

Mūsų prekybos laivyno istorija yra jauna, jei tas labai kuklias laivyno kūrimo pastangas, darytas vos 1936—39 metų laikotarpy apskritai istorija galima būtų pavadinti; jos labiau, kad jo gyvenimas buvo labai, labai trumpas — vos 4 metai. Taigi šios mūsų ūkio bei civilizacijos srities praeitis yra taip labai kukli, kad nuostabi būdu neišlaiko nė mažiausios proporcijos nei su mūsų tautos tūkstantmetiniu amžiumi, jos neilniui senumui, nei su jos gyva, turtinga ir plačia istorija.

Kai 1918 metais atkūrėme Nepriklausomą Lietuvos valstybę, teturėjome vos mažytį ruoželį priėjimo prie Baltijos jūros. Ir tą patį mums ginčijo latviai, išverždami Palangoną, iš kurios anglui Simpsonui geruoju pasisekė juos išpažinti 1921 metais. Kad latvių argumentai būtų buvę visiškai be pagrindo (esą, ten esama skaitlinga latviškojo gyventojų elemento), to nebūtų galima pasakyti. Grynai lietuviška tada tebuvo tik pati Palanga su keliais kaimais nuo jos į šiaurę, o Šventosios sritis turėjo gan gausų latvių elementą. Tik paskutiniu metu lietuviškasis elementas ten aiškiai dominavo Penktųjų Nepriklausomybės metų pabaigoj atgavome Klaipėdos sritį ir natūraliai gan gerą, bet ir kiek apleistą, nepritaikintą uostą. Išstius pusantrų metų ėjo derybos, pertraktacijos dėl šios srities ir uosto su vadina-mąja Ambasadorių Konferencija bei Tautų Sąjunga, kol 1924 metų gegužės 8 d. buvo pagalios pasirašyta Klaipėdos Krašto Konvencija, Krašto Statutas ir Klaipėdos Uosto naudojimo nuostatai. Pastarieji Klaipėdos uostą padarė tarptautiniu uostu Tautų S-gos globoje. Į Uosto Valdymą šalia Lietuvos Respublikos atstovo — pirmininko — buvo pasodintas Tautų Sąjungos įgaliotinis (norvegas!) ir vietinių autonominių organų atstovas (vokietis).

Jei išoriniai uostą valdančioji viršūnė ir atrodė perdėm tarptautinė, tai ūkiškos uosto eksploatacijos Lietuvai niekas nekiudė ir negalėjo kliudyti, juo labiau, kad mes turėjome savą, lietuvišką uosto administraciją su inž. E. Galvanausku, vėliau — inž. Visockiu ir inž. Šližiū priėmė.

Tačiau ilgą laiką (deja, visą laiką!) tokia didžiule Dievo dovana, kokia buvo mūsų mažai ir jaunai valstybei Klaipėdos uostas, kaip reikiant pasinaudoti ir išnaudoti vis dėlto nesugebėjome. Visą pirmąjį dešimtmetį buvome ir perdėm nepri-tyrė, ir nedovanotinai bailūs, ir jau nežmoniška lėti savo pastangose ir užsimojimuose. Ką padarėme, tai padarėme tik paskutinį penkmetį.

(Bus daugiau)

Visi kaip vienas už Lietuvos Nepriklausomybę!

Dienrastis "Draugas" buvo ir bus jūsu draugas!

S. J. KRUKAS, Vedējas

VISI KAIP VIENAS

I

JUBILIEJINI

DIENRAŠČIO DRAUGO

P I K N I K A

SKIRIAMĄ 40 METŲ GYVAVIMO SUKAKČIAI PAMINĖTI

LABOR DAY, RUGSEJO (SEPT.) 5 D. 1949 M.

GRAŽIAME VYTAUTO DARŽE - PRIE 115TH ir CRAWFORD AVENUE

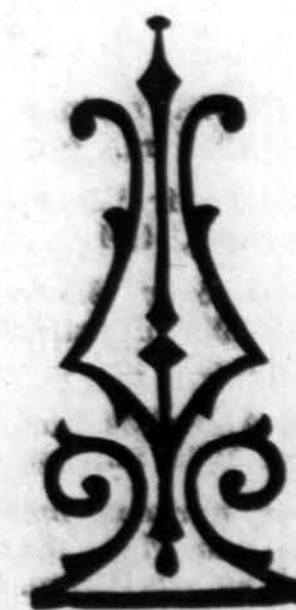
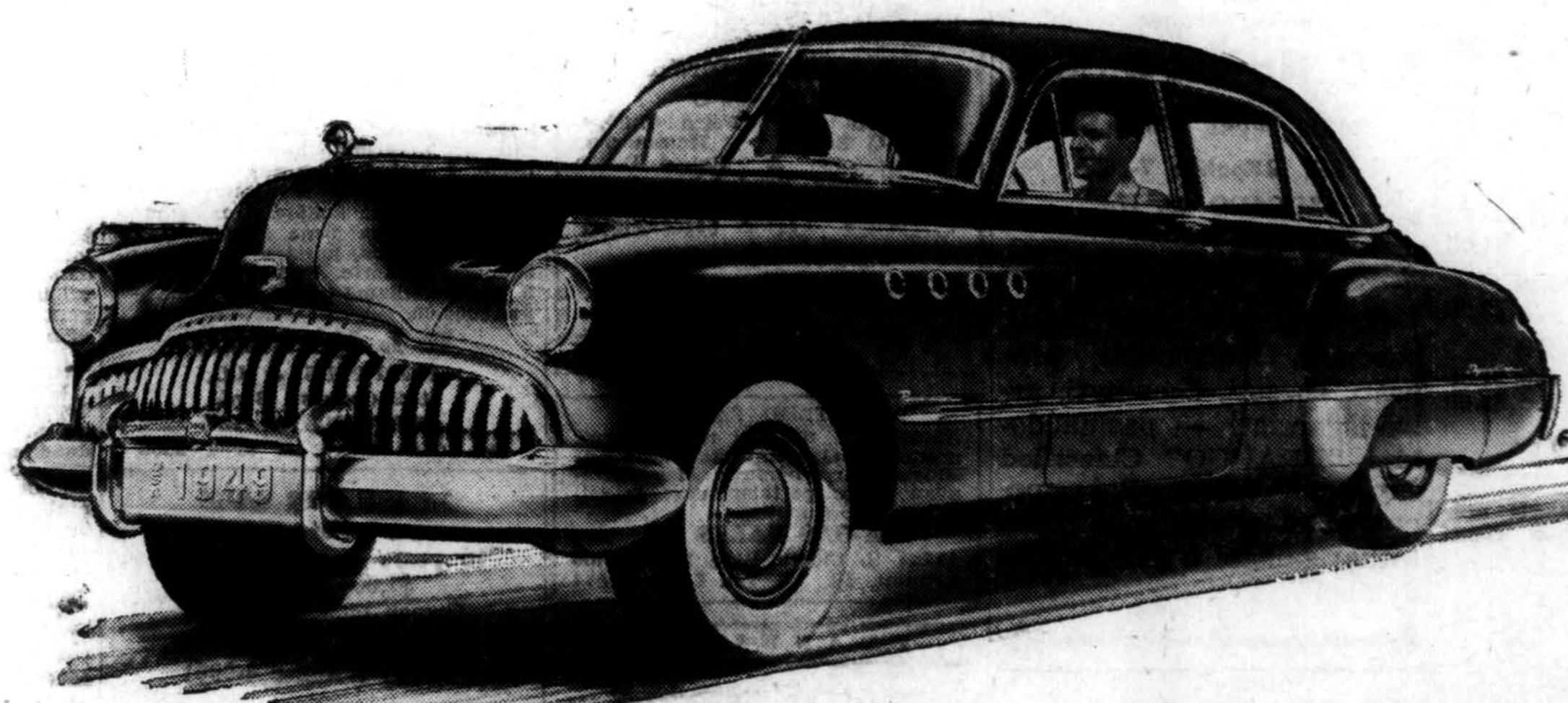
PROGRAMOJ DALYVAUS:

- Komikai
- Naujai suorganizuotas vyrų choras
- Šokiai

BUS:

- Skanių valgių
- Gardžių vaisių
- Brangių dovanų

KAM NORS TEKS NAUJAS 1949 "DYNA-FLOW" BUICK AUTOMOBILIS

CLASSIFIED, HELP WANTED ADVERTISEMENTS

HELP WANTED - MOTERYS

SOLDERERS

IR
WIRERS

Dienos arba Nakties
Pamainos

Prilaimė patyrusius mergaites
dirbti prie televizijos ir radio
aparatus chassis, atleiskite
pasitarimui.

10% NAKTIES "BONUS"

PAZANGUMO ATLYGINIMAS
PATYRUSIOMS MERGAITĖM

Dykai apdrauda.

Zemos kainos mūsų valgykloje.

MOTOROLA

4545 W. Augusta Blvd.

SKUBIAI

REIKALINGOS

MOTERYS

5 DIENOS
40 VALANDŲ

Booth Fisheries
Corp.

4941 So. Racine Ave.

Trygve Lie Bus
Apdovanotas

NEW YORK, rugp. 29. —
USA draugija Jungtinių Tau-
tų Organizacijai remti pra-
neša, kad jos šių metų do-
vana bus paskirta UNO gen.
sekretoriui Trygve Lie už
jo nuopelnus UNO. Tos or-
ganizacijos dovana yra jau
gavęs USA nuolatinis atsto-
vas UNO-je W. R. Austin ir
Dr. R. Bunche, UNO tarpi-
ninkas žydų ir arabų ginčui
Palestinoje likviduoti.

● Paskutinį savaitgalį ru-
sai Berlyne buvo suėmę 6
amerikiečius, kurie buvo
nuėję į svečius pas vieną vo-
kiečių šeimą. Suimtieji buvo
išlaikyti daboklėje 48 val. ir
smarkiai klausinėti ką ten
veikė. Buvo suimti ir vokie-
čiai.

Melskis iš Lietuviškos Maldaknygės!

"Draugo" administracijoje gaunamos šios
lietuviškos maldaknygės:

1. DIDYSIS RAMYBĖS SALTINIS, surinko ir išleido kun. P. M. Juras, išleista Bostone, 1945 m., psl. 788.....\$4.00
2. RAMYBĖS SALTINIS, surinko ir išleido kun. P. M. Juras išleista Bostone, 1948 m., psl. 544.....\$3.00
3. MALDŲ RINKINĖLIS, sudarė ir išleido kun. J. Koncėvičius, išleista Českoslovakijoje, 1927m., psl. 336 baltais viršeliais \$1.50 Baltais viršeliais ir kablukais
4. MALDAKNYGĖ, sutvarkė Amerikos Lietuvių R. K. Kunigų Vienybė, išleista Chicagoje, 1935 m., psl. 256.....50c

Galite išskirti šį skelbimą ir norimas maldaknyges užsakyti ap-
brėždami maldaknygių eilės numerius rutuliais. Pinigus siųsti
kartu su užsakymu.

UŽSAKYMUS SIŪSKITE:

"DRAUGAS"

2334 S. Oakley Ave.

Chicago 8, Ill.

Perskaite Dienr. "Draugą", Duokite Ji Kitiems!

Biznieriams apsimoka skelbti dienr. "Drauge"

PARDAVIMUI

DEMESIO!

1947 FORDAS 2 ton dump truck
tractors body su 2 speed rear
end. Labai gerame stovyje. Prieina-
ma kaina. Parduoda savininkas.
Pašaukite: —
Stanley, 4977 W arba atleiskite
6043 Roosevelt Rd.

WILLETT

Vartoti Trokai ir Busai, kurie pri-
ciami įsų kisenel. Tiesiog nuo
vartotojo pirkėjui. '41 iki '46 Trak-
toriai, nuo 2 iki 5 tonų \$350. iki
\$1650. 1/2 T. iki 3 T. Trokai nuo
\$250. iki \$1250.

Garantuojame

THE WILLETT CO.

Harrison & DesPlaines

Nuo 1868 metų.

Pašaukite Lou Deters

MON. 6-1492 Dept. L.

PARDUODA SAVININKAS

Labai gražus davenport ir divi kė-
dės. Truputį vartotos. Labai ge-
rame stovyje—nereikalingi patalysmų.
Parduos už geriausį pasiūlymą.

Pašaukite: —

Austin 7-7578

PARDUODA SAVININKAS

16 šimtmečio, ranka išplaustinėta
Italijos Kėdės, 2 apvalūs apskritus
staliukai: vienas Mahogany staliuką
arbatui, vienas marle cocktail sta-
liuką labai gražūs štorai (drapes).
Paukus už geriausį pasiūlymą.

Pašaukite: —

Superior 7-1499

PIRMUTINIS SAVININKAS

PRIVERSTAS parduoti dėl pinigų
stokos '49 metų Forda, maroon spal-
vos, 2-ju durų sedanas, Radio, šil-
dytuvai, sėdynių uždenai, Under-
coating, low pressure padangos, kit-
ti priedai, visas yra puikiai išlaik-
tas stovyje. Iškainuotas greitam parda-
vimui. Paskambinkite, duokite pa-
siūlymą. Tel. Haymarket 10046 die-
nų—AMbassador 2-1447 vakarė.

HELP WANTED - VYRAI

Reikalingas angliškai-lietuviškai kal-
bantis patarnautojas prie vamzdžių ir
šilumos įvedimo biznio. Išmokysime
Brighton Plumbing & Heating Sup-
ply, 4145 So. Archer Ave. Telephone
FRontier 6-4442.

VYRAI IR MOTERYS

— AGENTS —

Men or Women
No Experience necessary. Sell Na-
tionally advertised watches, silver-
ware, spare time. Easy credit Plan.
Exc. earnings. Every friend, neigh-
bor a potential customer.

KINGSTON DISTRIBUTING CO.

308 W. Washington FRa. 2-9889

Demėsio, Nuosavybės Savininkai!
Išsakykite mūsų kainų sąrašą ir
apskaičiuokite bet kokios rūšies
apšildymo, kurį jūs norėtumėte
įsigyti, patalysų ir perkelti. A-
lyva, Gazu arba Anglimis kūrė-
nami įstatymai.

Indiana Sheet Metal Works
903 Sibley St. Hammond, Ind.
Tel. Russell 6951

Paukus už tikrai \$550.

Visi pašto reikmenys
vartoti.
Pasimatykite su Jesse Baker,
LELAND, ILLINOIS
Tel. Leland 55

* "D R A U G O" *

DARBŲ SKYRIUS

"DRAUGAS" HELP WANTED

ADVERTISING DEPARTMENT

"Draugas" Agency

23 E. Jackson Blvd.

WEbster 9-3196

PARDAVIMUI

Vertas \$2800.00

priverstas parduoti už \$2500.00

DEMESIO,

Grosėnių Krautuvų pirkėjai
Išsakykite Grosėnės atsargas ir piling
irongina įmanant display dėžes, deep
freezer, frigidaires, mėsos šaldytuvus,
3-los svarsstyklės, registris, mėsos
plauštytuvai ir t.t. 924 West. Armit-
tage Ave. Tel. GRaceland 7-1461.

Du (2) labai gražūs "pedigrees"
Cocker Spaniels greitam parda-
vimui. Penkių mėnesių senumo.
Tėvas ir motina abu Grand
Champions.

Pašaukite: —

Commodore 4-7886 šiandien.

1941 OLDSMOBILE

Club Coupe Hydromatic, Radio ir
šildytuvai. Savininkas parduos
už \$595.

Tikras Labor Day bargenas

WALTERS MOTORS

1425 West 63rd Street

1947 PONTIAC

4 durų sedan, mažai išvažinėta.

Labai gerame stovyje.

Tikras bargenas \$1,275.

WALTERS MOTORS

1425 West 63rd Street

WAlbrook 5-9200

Gražus 2-ju gabalių mėlynas Broc.

Parlor setas, praeitais laikmečio
stiliumi su tufted užpakaliu.

Niekad nebuto vartotas.

Kaina \$225.00.

JENSEN MOVERS.

11636 S. Halsted St. Tel. PUH. 5-9025

Atdaras vakarais. Laisvas kreditas.

BUSINESS SERVICES

CALL TODAY!

For Stoker Cleaning and repairs

Refrigerator Repairs for

residential and commercial.

Washers, Ironers and Vacuum

cleaners, service and repaired.

Work Guaranteed.

Reasonably Priced.

Phone WAlbrook 5-8141.

2615 W. 63rd St.

DEMESIO, PRIVATES

SAVININKAI-KONTRAKTORIAI!

Naujos Septic Tankos Jeep

Trenching Foundations, Water

Lines, Septic Systems. Darbas at-

liekamas už priėmimą kainą. Į-

jungimai padaryti pagal Bulletin

No. 1 Cook County Dept. of Pub-

lic Health per A. E. of L. work-

men. Išmokėjimai.

JAMES RYAN

OAKLAWN

9416 S. 73 St. Oaklawn 1532 J. I.

95th Ramsey po 7 val. vak.

BIG SAVINGS

BIG DISCOUNT

on radios, Televisions,

Refrigerators, Washing Machines

and furniture.

See us before you buy.

We also have a few used refrig-

erators, washers and vacuum

cleaners priced as low as \$15.—

Come in to the top house for

values and see for yourself.

Mes palaimė sena šilvų

prekę, išskirtimui

A. C. Novak & Sons

3428 West 63rd St.

TEL. REpublic 7-2650

CHICAGO 29, ILL.

Norėdami ką nors pirkti,

parduoti, išnuomoti, pra-

nešti, surasti, išmainyti, ar-

ba išgirsti — pasinaudo-

kite "DRAUGO" Classified

skyrumi. Tūkstančiai asme-

nu yra gavę teigiamus rezul-

tatus; gausite ir jūs. Paban-

dykite!

Kviečiame į Lietuviškos Knygos

Rėmėjų eilės. Metinė duoklė \$5.

Gausite naujų knygų už 7.50. Ra-

šykite: Rev. C. A. Matulaitis, 2334

So. Oakley Ave., Chicago 8, Ill.

Lietuva ir vėl bus nepri-

klausoma!

7035 STONY ISLAND.

Tel. Hyde Park 3-2500

Kreipkitės į Dept. L.

BUSINESS SERVICE

MUSIC INSTRUCTIONS

THOMAS H. SAILOR

PIANO INSTRUCTIONS

Location near 71st and

Jeffery

HYDE PARK 3-3500

ATTENTION LITHUANIANS.

Tuckpointing, Caulking, Building

Cleaning, Chimney Repairs. Over

29 Years Experienced—Fully

Insured, Work Guaranteed

JERRY PECKA CO.

1728 W. 18th Pl. Canal 6-4612

(all phones) Ask for Dept. L.

VISI RESTORANO

IRENGIMAI

Gerame stovyje. Nepaprast-
as bargenas. Verta \$2,000.

Parduos už \$1200 greitam

pardavimui. Savininkas:

NEvada 8-10141.

REAL ESTATE

SOUTH SIDE APTS.

Immediate possession

1 flat.

Corner Brk. 4 flat Bldg.

2-4's, 2-5's 3 Car garage.

Rent over \$200 per month.

Near 75th Str.

A Bargain.

Phone: —

TRiangle 4-6011

TUOJAU GALIMA UZIMTI

2 flatus po 4 kambarius. Asbestos

shingle, taipgi valgomasis pirmame

aukšte. Apdarytos gonkos, furnacė

šiluma pirmame aukšte. Garazas. Sa-

vininkas paausos už tikrai \$9,500.

Pašaukite: —

SPaulding 2-8460

CKIO BARGENAS

94 akeryų arlamos žemės — 60

akeryų buivių augimui. Netoli eilės

žerėlių. Mokyklos ant savasties. 7

kamb. medinis namas. Naujas alie-

jinis pečius. Dvi triobos. Vistynčia,

cemento grindimis, aurodas, fran-

kių sandėlis. Kiaulėdė, cemento lo-

vial. 1 karo garazas. Kaina \$14,000.

Greitam pardavimui savininkas do-

vanos puse augančio derliaus kvi-

čių, avių ir kornų. Sautike, rasy-

kite ar telefonuokite: Dept. L, Mi-

lo Mead, Real Estate Broker, 12

So. Clay St., Coldwater, Mich.

Cermak Road

Near 54th Ave.

Biznio lotas 52x120. Labai ge-

ras bet kokiam bizniui ypatingai

automobilio bizniui. Apkainuotas

greitam pardavimui — tikrai —

\$12,000. Arba \$2300 už priekinę

pėdą. Nesivėluokite.

JOHN O. SYKORA

REALTOR

2411 S. 52nd Ave., Cicero

Olympic 453 arba

LAWndale 1-4213

TIKRAI GYVA ORGANIZACIJA

★ BUSINESS SERVICES

CAVANAUGH'S

SHRIMP HOUSE

5716-18 So. Kedzie Ave.

UNDER NEW

MANAGEMENT

The Cavanaughs are back

with their old cooking staff

LUNCHES and DINNERS

Served Daily

Sea Food Fried Chicken

Bar-B-Q Beef Hamburgers

Frankfurters & Baked Beans

Steak Sandwiches

CARRY OUT ORDERS

REPUBLIC 7-

Ateitininkų Šventė

WATERBURY, Conn. — Vaidins ateitininkai bei ateitininkės. Po vaidinimo bus šokiai ir žaidimai. Visi kviečiami šioje ateitininkų šventėje dalyvauti. — N. P. M.

PRANEŠIMAS

BRIDGEPORT. — Šv. Kazimiero Akademijos rėmėjų draugijos 2 skryčiaus susirinkimas įvyks penktadienį, rugsėjo 2 d., po vakarinių pamaldų šv. Jurgio parapijos mokykloje. Kartu bus ir "pantry party" seserų reikalams. Taip pat bus užkandžių ir "dor prizes". Visos narės prašomos atsilankyti, nes yra svarbių reikalų, kuriuos reikia aptarti.

Rugpjūčio 28 d. įvykęs skryčiaus piknikas atnešė \$180 pelno. Skryčiaus dėkova visom ir visiems, kurie prisidėjo prie pikniko pasiekimo. — Valdyba

SKELBKITĖS "DRAUGUI"

GARY IR NORTHERN INDIANA SVEIKINIMAI

SVEIKINIMAI IR LINKĖJIMAI

Dienraščiai "DRAUGUI" 40 metų Sukakties Proga

Leaders Grocery & Market

1395 Grant Street Tel. Gary Indiana 32985
Gary, Indiana

SVEIKINIMAI IR LINKĖJIMAI

Dienraščiai "DRAUGUI" 40 metų Sukakties Proga

TITTLE BROS. PACKING COMPANY, INC.

MĖSOS PIRKLIAI

620 Broadway ir 1500 Broadway

Gary, Indiana

SVEIKINIMAI IR LINKĖJIMAI

dienraščiai "DRAUGUI" 40 m. sukakties proga

FROEBEL DRUG STORE

1449 Madison Str. GARY, INDIANA

SVEIKINIMAI IR LINKĖJIMAI

Dienraščiai "DRAUGUI" 40 metų Sukakties Proga

WHITE STAR LAUNDRY

PILNAS SKALBYKLOS PATARNAVIMAS.
Pamėginkite ir Būsime Patenkinti.

1119 MADISON ST., GARY, IND.—Tel. GARY 2-2084

SVEIKINIMAI IR LINKĖJIMAI

dienraščiai "DRAUGUI" 40 m. sukakties proga

Burke Plumbing Hardware Co.

17 E. 5 th Avenue. GARY, INDIANA

Sveikinimai ir Linkėjimai

Dienraščiai "Draugui" 40 M. Sukakties Proga

Star Jewelers Inc.

GARY, INDIANA. Tel. Gary 6768

Sveikinimai ir Linkėjimai

Dienraščiai "Draugui" 40 M. Sukakties Proga

Dr. E. B. Kraus

OPTOMETRIST

820 Broadway Gary, Indiana
Office Phone 2-8443

Išleistuvių Vakariene

Bridgeporto TT. Marijonų Rėmėjų skyrius smarkiai ruošiasi Argentinos Marijonų misijonierių bankietui. Tikėtus galima įsigyti pas Melskienę, skyriaus pirmąninkę; Matuliokiene, Banienę ar pas Jančiauskaitę. Vakariene įvyks Aušros Vartų parapijos salėje antradienį, rugsėjo 20 d., 7 v. v.

Meninę dalį išpildys Marija Pukšmytė ir Gene Maczys iš Dievo Apveizdos parapijos.

Visi Marijonų Rėmėjai ir bičiuliai kviečiami atsilankyti į vakariene ir dalyvauti išleistuvių iškilinėse.

Tremtinių Dėmesiai

Visi lietuviai tremtiniai, gyvenę Cicero, kviečiami atsilankyti į tremtinių susirinkimą, kuris įvyks rugsėjo 2 d. 7:30 v. v. parapijos salėje. Bus įvairūs rinkimai ir pasitarimai įvairiais tremtiniams aktualiais klausimais.

Anglikonai Gelbsti

Vyskupa Berano

Anglijoje šv. Jono Evangelisto anglikonų parapijos kunigas, vardu 15,000 jo parapijai priklausančių anglikonų, pasiuntė Užsienio Reikalų Sekretoriui protesto raštą prieš kalinimą čekų arkivyskupo Berano. Jie ragina Britų vyriausybę imtis žygių arkivyskupą išvaduoti. Dabar tasai anglikonų kunigas, tuo nesitenkindamas, organizuoja platesnę kampaniją išvadavimui arkivyskupo, kurs taip drąsiai gynė tikėjimo laisvę prieš raudonuosius.

Išvogę Relikvijas

Iš Lindatų (prancūzų zonos) pranešama, kad Voralbergo sričiai besirengiant minėti vysk. šv. Gebhardto 1000 metų mirties sukaktį, iš mažos bažnytelės netoli Bregenco buvo išplėšti ir pavogti vieninteliai turimi šventojo palaikai-relikvijos. Išplėšti altoriai, išbarstytos ostijos, tačiau paliktos vertingos monstracijos. Iš to daroma išvada, kad niekšybė padaryta ne pasipilėsimu tikslu, bet ideologiniais motyvais. Spėjama, kad tai yra komunistų darbas, kurie tuo būdu kersijo už juos pasmerkusių nesenai paskelbtą vyskupo ganytojišką laišką.

Pfc. PETER ZAPKUS

Gyveno 2812 W. 63rd St.

Tel. Prospect 6-8937

Mirė Lapkr. 17 d., 1944 m.,

sulaukęs 19 m. amžiaus.

Gimė Chicagoje.

Paliko didėliame nuolūdimė motiną Anetę Wainorą (po tėvų Millinauskaitę); patėvį Carl Wainorą, senelę Agnės Kiaureikis; dėdesį, tėtą ir kitas gimines, draugus ir pažįmus.

Militarines apygas atliko Darius-Girėno Postas Nr. 271.

Kūnas pašarvotas Maželka ir Evans koplyčioje, 6846 S. Western Ave.

Laidotuvis įvyks šeštadienį, rugsėjo 3 d. iš koplyčios 8:00 val. ryto bus atlydėtas į Gimimo Patalos šventę, parapijos bažnyčia, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionius. Po pamaldų bus nulydėtas į šv. Kazimiero kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvių.

Nuolūde: Motina, Patėvis, Senelė, Dėdės, Tėtos ir kitos Giminės.

Laidotuvių direkt. Maželka ir Evans Tel. Prospect 6-0099

Sveikinimai ir Linkėjimai

Dienraščiai "DRAUGUI" 40 metų Sukakties Proga

YOUR NEAREST UNIVERSAL FOOD STORE

JOS. IR MIKALINA JANUSAUSKAI, Savininkai

4601 S. Washtenaw Ave. Chicago, Ill.

Tel. Lafayette 3-6095

Sveikinimai ir Linkėjimai

dienraščiai "Draugui" 40 m. sukakties proga

GOLDBERG'S FASHION FORUM

4756-58 South Ashland Avenue,

CHICAGO 9, ILLINOIS

Naujausios mados rūbai vyrams ir moterims

Sveikinimai ir Linkėjimai

dienraščiai "Draugui" 40 m. sukakties proga

ELIZABETH LINGERIE SHOP

LINGERIE

ELZBIETA LANG, Savininkė

1904 S. Cicero Ave. Cicero, Illinois

Phone Cicero 1130

Sveikinimai ir Linkėjimai

dienraščiai "Draugui" 40 m. sukakties proga

TELSER'S JEWELRY

Veikia nuo 1912 metų

2205 W. Cermak Rd. Tel. Virginia 7-7796

DEIMANTAI, LAIKRODŽIAI, RADIO
IR ELEKTROS REIKMENYS

Jūsų 40 metų darbuotės nuopelnai

lietuvių tarpe pilnai įvertinami

DARIUS - GIRĖNAS POST NO. 271

AMERICAN LEGION DEPT. OF ILLINOIS

4416-20 South Western Avenue

Chicago 9, Illinois Tel. Lafayette 3-8484

MEETING SECOND MONDAY OF EACH MONTH

LAWRENCE GUBISTA, Commander

EXECUTIVE BOARD:

Lawrence F. Gubista, Commander
Frank P. Zelis, Sr. Vice-Commander
John L. Paukštis, Adjutant
John E. Viscount, Finance Officer
Matthew Massey, Service Officer
Ray Mikalajunas, Service Officer
Dr. Stephen Biezis, Medical Officer
Dr. F. Pulsucki Le Van, Medical Officer
Stanley R. Kniber, Jr. Vice-Commander
Stephen Gaydos, Sergeant-at-Arms
Joseph A. Kibort, Chaplain
John J. Karalaitis, Finance Secretary
George J. Menkas, Judge Advocate
Adam M. Macarus, Historian

Anthony H. Kasper, Chairman
Joseph A. Rachus, Vice-Chairman
John E. Viscount, Secretary
Lawrence F. Gubista
Joseph M. Judickas
John J. Karalaitis
William J. Kareiva
John J. Kazanauskas
Joseph A. Kibort
Adam M. Macarus
John A. Mason
Matthew Massey
Joseph Pankus
Frank T. Pumputis
Dan Sebastian

ŠV KAZIMIERO AKADEMIJOS STATYBOS FONDO

KARNIVALAS

IR ORO AKROBATŲ PASIRODYMAS!

Nuo Rugs. 26 d. iki Rugsėjo 5 d. (Labor Day) imtinai

Tarp 67-tos gatvės ir California Ave. - Marquette Park

Kas Vakarą nuo 6:30 val. Sekmadienį ir Labor Day nuo 3 valandos popiet
• Nepaprastai įdomus Karnavalas — Žymiausi Amerikos Artistų "Flying Mel-

zoras" Pasirodymai Du Kart Per Vakarą.
• Puikios Pramogos Vaikams ir Suaugusiems.
• Vertingos Laimėjimų Dovanos ir Skaniausi Užkandžiai.

IŠ ARTI IR TOLI

— Kanados Lietuvių Sąjungos skyrių atstovų suvažiavimas įvyks rugsėjo 4-5 dienomis, Lenkų Salėje, 62 Clermont st., Toronto, Ont., Canada. Suvažiavimas prasidės pamaldomis, o baigsis koncertu.

— Juristas J. Totoraitis, gyv. Medelline, Kolombijoje, parašė Lietuvių Savišalpos Kasai organizuoti projektą ir nuostatus. Rugsėjo 10 d. baigoje įvyko steigiamasis susirinkimas.

— Inž. Deivėkis S. Felipe Žemės ūkio Parodoje, Venesueloje, už savo šaldomųjų ir valgomųjų ledų gaminius gavo diplomą ir 100 Bs, o Aušrota su Radzevičium už lietuviškas dešras diplomą ir 200 Bs.

— Kanados Lietuvių Centro Taryba ir kitos organizacijos sutarė bendrai paminėti Tautos šventę, rugs. 8, nukeliant į sek. 11 d. Tą dieną bus atlaikytos iškilmingos pamaldos, o programoj — paskaitos, koncertas ir dailės paroda.

— Stratorde, Kanadoj, šiuo metu eina didelė namų statyba, kuri reikalauja daug gerų dailidžių. Mokanties anglų kalbą geras atlyginimas. Susitarti ir butų surasti padeda kun. V. Rudzinskis, 96 Huron st., Stratorde, Ont., Canada.

— Did. Britanijos Lietuvių Sąjungos skyrius, Castle Donington, didžiuliam narių persikėliui gyventi kitur, likviduotas. Skyriuje buvo 26 nariai.

— Edvardas Karnėnas, atvykęs iš tremties, pradėjo dirbti "Darbininko" administracijoj: rinkti prenumeratas, skelbimus, parduoti knygas ir t. t.

— Kaladankų šeima, gyvenanti Londone, atostogų buvo išvykęs į Paryžių, taip pat ir A. Bučius su žmona. Kita londoniečių lietuvių šeima buvo išvykęs į Liudą.

— Elizabeth, N. J., lietuvių kolonija džiaugiasi, kad šimet turės Lietuvos Vyčių seimą. Tai bus antras toji kolonijoje L. Vyčių seimas. Pirmas įvyko 1927 metais.

— Klier. A. Kneizys iš Norwood, Mass., po trumpų atostogų pas savo tėvus, vėl grįžo į seminarijos suolą.

— Dr. B. Kazlauskas persikėlęs į Pensilvaniją tęsia toliau akademinį darbą Wilkes College, poltinus mokslus.

— Keturi lietuviai tremtiniai, Rochdale, Anglijoje, nusipirko namus išsimokėjamais.

— V. Palujauskas St. Catherine, Kanadoj, spyžo liejykloj sunkiai apdegė spyžo lydinu.

PABĖGELIS GRĮŽO Į RUSIJĄ

Bolševikų leitenantas A. P. Barsov (dešinėje), 31, pabėgęs iš bolševikų karo aviacijos ir praleidęs Amerikoje septynis mėnesius, jo paties prašymu sugrąžintas bolševikams. Kartu su juo pabėgęs P. Pirogov (kairėje), 28 metų, tebėra Amerikoje ir nenori niekur iš čia važiuoti. Manoma, kad Barsov bus panaudotas propagandai prieš Ameriką, kaip "ten buvęs ir viską matęs", o po to dingęs "be žinios". (Acme)

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Šitaip Praėjo Rinkimai Broliškoj Respublikoj

Dviem savaitėm prieš "Vietinės Tarybos" rinkimus Lietuvoje, iš "broliškoj respublikoj" pradėjo važiuoti "pagalba": MVD, kariuomenė, modernūs šarvučiai ir kitos "demokratiškiems" rinkimams reikalingos priemonės. Stotys buvo užgrusos kariuomenės, plentais ir vieškeliais dužgėjo šarvuotieji automobiliai, pilni kareivių, o ties miškais be paliovos sukė ratu aviacija.

Pravedus po balsavimo statistiką pasirodė, kad vien Alytaus apskrityje rinkimnėse apylinkėse stovėjo 1,770 kareivių. Jų buvo nuo 15 iki 50 kiekvienam kaime, o jei kaimas arčiau miško, tai ir daugiau. Daugumoje rinkiminių būstynių buvo išsikasti apkasai ir įginkluoti net sunkiais kulkosvaidžiais. Kiekviename valsčiaus miestelyje įgulos buvo dvigubai sustiprintos, jas papildant motorizuotais daliniais ir šarvuočiais, kurie visą laiką buvo paruošę stovyje.

Rinkimnėse būstynėse buvo įrengti bufetai. Bal-suotojams buvo duodama išsigerti. Pirmam balsavusiam buvo skiriama premija - kostiumas Komisijos nariai buvo apdovanojami druska, žibalu.

Su urnomis į namus

Rinkimų dieną kiekvienas pilietis galėjo "laisvai" pasisakyti savo nuomonę. Kaimai buvo kaip išmirę. Jokio gyvumo. Tikrai paplentėse vieškelius buvo trūkšmo, kurį kėlė automobiliai ir šarvuočiai pilni kareivių.

Ilgai laukė ir nesulaukę rinkimų rinkimų būstynėse, kareiviai išsijudino į namus su urnomis. Daugelis iš lauko duris užrakino spygnomis, per langus sulindo atgal į triobą ir pasislėpė. Kiti vaikščiojo keliais ir sutikę

kareivius sakė, kad jie jau "atlikę" "demokratišką" pareigą. Buvo ir tokių, kurie apsimetė kvailiais ir atėjusius su urnomis kareivius užpuolė kaltinti kontrevoliucija ir pastangomis nuversti dabartinę "demokratinę" valdžią. Jie pareiškė nenorį kitos valdžios; jiems ir ši gera. Rusai nežinodami ką daryti patys sukisę atsivežtus baliotus ir urnas, pasakę "duraki" (kvailiai), išvažiuodavę. Bet kitose vietose pasipriešinusių balsuoti gyventojus rusai ir stribai labai muše. Merkinės valsčiuje nežmonišku žiaurumu pasižymėjo stribas Saulėnas.

Šiais metais buvo pats didžiausias rinkimų sabotažimas. Tokio atkaklumo lietuvių dar nebuvo parodę.

"Savanorių" Valstybės Tennessee valstybė yra žinoma, kaip ir "savanorių" valstybė (Vounteer State). Per Meksikos karą, kuomet tos valstybės gubernatorius pašaukė prie ginklo 2,800 vyrų, per keletą dienų susirinko net 30,000 savanorių.

CHICAGOJE

Vakar buvo paskutinė diena užmokėjimui real estate taksų už 1948 m. Šiandien jau prasidėjo baismė, kuri bus priskaityta prie taksų sumos.

1,525 tonos šiukšlių. Thomas E. O'Halleron, parkų švaros viršininkas, skelbia, kad per visą vasarą Chicago gyventojai parkuose yra palikę 1,525 tonas šiukšlių "garbečio".

Gazolino stre'ke susitarta. Gazolino pristatymo stotims darbininkų streikas pasibaigė. Darbininkams bus pakeltos algos 10c. į valandą. Per tris savaites streiko darbininkai algomis neteko \$160,000.

Stoka mokytojų. Illinois Education Association skelbia, kad didelė stoka yra mokytojų pirmiems skyriams ir vaikų darželiams pradžios mokyklose.

Ir lažytojai baudžiami. Teismai pradėjo bausti ne tik gemblerius savininkus, bet ir kostiumierius, kuriuos policija užklumpa dedant lažybas arklių lenktynėse.

Lenkai minėjo sukaktį. Šv. Trejybės parapijos salėj vakar lenkai minėjo 10 m. sukaktį nuo Hitlerio invazijos ir pradžios antrojo pasaulinio karo. Kalbėjo gubernatorius, mēras, senatorius ir kiti žymūs valstybės ir miesto vyrai.

Nauja policijos stotis. Nuo Labor Day pradės veikti nauja, vadinama Monroe st. policijos stotis. Dabartinė Desplaines stotis bus uždaryta ir jos rūmai pavesti gerovės organizacijoms. Nauji stoties rūmai kainavo \$250,000.

Antra vėtra. Užvakar popiet užėjus ant Chicago antra vėtra vėl kam padarė nuostolių. Daugelyj vietų vėjas krautuvų langus išnešė, namuose 705 S. Kedzie žaibas trenkė į tele-

vizijos aparatą. Miesto centre viena moteris sužeista vėjo nuplėšto rūmų stogo kampo.

Pirmoji žibalinė lempa pradėta vartoti 1826 metais.

Sveikinimai ir Linkėjimai
dienraščiui "Draugui" 40 m. sukakties proga

FRIENDLY TAVERN
AND
HALL

2548 W. 69th St. Tel. HEmlock 4-10377
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIŲ GERIMŲ.
Jauki, moderniškai įrengta salė išnuomuojuama:
susirinkimams, šokiams, vestuvėms ir kt.
įvairiems parengimams.
Dėl išnuomavimo reikia susitarti išanksto.
Come and see television. — Latest sport events

Sveikinimai ir Linkėjimai
dienraščiui "Draugui" 40 m. sukakties proga

— Nuo —

William Duoba

DEPUTY SHERIF, Pirm.
Lietuvių Piliečių Darbininkų Pašalpos Klūbo ir
Mutual Fed. Savings & Loan Ass'n Board of Directors narys

SVEIKINIMAI IR LINKĖJIMAI
Dienraščiui "DRAUGUI" 40 Metų Sukakties Proga
MR. ir MRS. PAUL PUTRIM
BUCERNĖ IR GROSERNĖ
1436 South 49th Court
Phones OLYMPIC 5429-752

Sveikinimai ir Linkėjimai
dienraščiui "Draugui" 40 m. sukakties proga

PRANAS IR ONA GUŽAUSKAI

4157 So. Kedzie Ave.
TEL. VIRGINIA 7-9529

Jaukios užiegos savininkai
Gausus pasirinkimas vietos ir užsienio gerimų. Televizija. Juke Box. Žaidimai.

NORTH EDGE BROOK, 7163 N. MANKATO AVE.
2-ju aukštu, 6 kamb. Colonial namas, 40 pėdų lotas, \$14,650.
Galia Tuoju Užimti. \$14,650.
Visi kiti namai toje pačioje apylinkėje.
Visi namai pilnai papuošti; insuliuoti; gazo apšildyti;
Automatiškas karšto vandens šildytas.
Mes pastatysim namą ant Jūsų loto.
Mes pastatysim namą ant mūsų sub-divided loto.
Mūsų planai pastato moderniškus namus kaip čia randasi.
ATEIKITE IR PASIKALBERKITE!

Stoltzner Building Organization
5500 W. Lawrence Ave. MULberry 5-6680. Prašykite Dept. "L"

PERKRAUSTOME BALDUS,
Parduodame Anglis ir Pečiams Aliejų
STASYS FABIJONAS
Patarnaujame Gerai ir Pigiai
2146 S. Hoyne Ave. Tel. VIRGINIA 7-7097
CHICAGO 8, ILLINOIS